

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Pilpankankaan tuulivoimahanke, Myrsky Energia Oy, Kärsämäenjärvet (FI1002002), Pyhäntä

Yhteysviranomainen on pyytänyt 11.11.2025 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa Pilpankankaan tuulivoimahankkeeseen liittyvästä Natura-arvioinnista. Natura-arviointi on päivätty 22.10.2025 ja sen on laatinut FCG Rakennettu Ympäristö Oy. Hanke sijoittuu Kärsämäenjärvet - Natura-alueen läheisyyteen.

Lausuntopyyntö on käsitelty Lupa- ja valvontavirastossa, jonne Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojelun valvontatehtävät ovat siirtyneet 1.1.2026 alkaen. Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäväksi merkityjä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Kärsämäenjärvet Natura 2000-alue

Natura-alue Kärsämäenjärvet on pinta-alaltaan 431 hehtaaria. Alueella on hyvin luonnontilassa säilynyt vaihteleva soiden ja metsän mosaiikki, joka koostuu Isosta ja Pienestä Kärsämäenjärvestä ja niihin liittyvistä puroista ja vuorottelevista kangasmetsä- ja suokuvioista. Alueen moninaisuuden ansiosta alueella on erittäin arvokas ja monipuolinen linnusto.

Natura tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 on alueen suojeluperusteiksi merkitty yhteensä kahdeksan luontotyyppiä ja 29 lintulajia, joista yksi on uhanalainen ja salassa pidettävä. Kaikki kyseisissä taulukoissa mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla.

Natura-lomakkeessa mainitut uhkat ovat maantäyttö ja kuivatus (ml. ojitus) ja maa- ja metsätalouden hajakuormituksen aiheuttama pintavesien saastuminen.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Pinta-alaltaan noin 3900 hehtaarin kokoiselle tuulivoimapuistolle suunnitellaan 30 (VE1), 24 (VE2) tai 14 (VE3) tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Lähin voimala sijoittuu noin 1,5 km päähän hankealueen länsipuolella sijaitsevasta Kärsämäenjävien Natura-alueesta.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE1, SVE2 ja SVE 3 sijainnit suhteessa Natura-alueeseen on esitetty Natura-arvioinnin kuvassa 2. Ne sijoittuvat hankealueen itäpuolelle lähimmillään noin neljän kilometrin päähän Natura-alueen rajasta. Hankealueen ympäristöön alle 10 km päähän sijoittuu useita muita tuulivoimahankkeita.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointiselvitys on laadittu asiantuntija-arviona Natura-tietolomakkeen, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden (Metsähallitus 2023) ja lajihavaintojen (Suomen lajitietokeskus 2024, Pilpankankaan hankkeen luontoselvitykset) sekä lajikohtaisissa arvioinneissa mainittujen lähteiden pohjalta.

Salassa pidettävän uhanalaisen lajin osalta on kerätty myös erillistä seuranta-aineistoa. Kyseiseen lajiin kohdistuvia vaikutuksia on käsitelty varsinaisen Natura-arvioinnin lisäksi sen liitteenä olevissa kahdessa asiakirjassa.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin

Natura-arvioinnissa tunnistettiin luontotyypeihin vaikuttaviksi vaikutusmekanismeiksi puuston kaataminen ja siitä aiheutuvat reunavaikutukset, paikalliset kasvupaikkatyyppien menetykset sekä hydrologiset vaikutukset. Arvioinnin epävarmuustekijöitä on Natura-arvioinnin mukaan vähän.

Natura-arvioinnin mukaan lähimpien voimaloiden bufferivyöhykkeen ja Natura-alueen väliin jää vähintään kilometrin levyinen alue. Lähimpien voimaloiden viereen sijoittuvat alueet ovat ojitettuja, eli jo luontoarvoiltaan ja hydrologialtaan muuttuneita. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot (SVE1, SVE2, SVE3) sekä lähimmille voimaloille rakennettavat tiet eivät suuntaudu Natura-alueen suuntaan. Hankealueelta alkavista ojituksista yksi pääoja laskee ojitusvedet suoraan Natura-alueelle, Pieni-Kärsämäenjärveen, joka kuuluu suojeluperusteluontotyypeihin humuspitoiset järvet ja lammet. Pääojan valuma-alueen kaakkoisreunaan on suunniteltu yksi (VE1) tuulivoimala ja sille johtava uusi tie. Ojan ja voimalapaikan välinen etäisyys on noin 1,4 km.

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

Hydrologiset vaikutukset tarkasteltiin erityisesti seuraavien suojelun perusteena olevien luontotyyppien osalta: humuspitoiset järvet ja lammet, pikkujoet ja purot, vaihettumis- ja rantasuot, aapasuot, metsäluhdat ja puustoiset suot. Voimalan ja tien rakentamisesta ei arvioida aiheuttavan vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, mikä perustellaan pintavesivaikutusten tilapäisyydellä, etäisyyksillä, ojien virtausnopeuksilla sekä pintavesien valumissuunnilla.

Vaikutukset suojelun perusteena oleva linnustoon

Eläimistöön voi kohdistua habitaatin menetystä, sen laadun heikkenemistä tai pirstoutumista, välttelyvaikutuksia, häirintävaikutuksia, vaikutukset ekologiisiin käytäviin sekä linnuston osalta törmäyskuolleisuutta. Natura-arvioinnin mukaan epävarmuustekijöitä on, koska linnuston ja muiden eläinten liikkeiden tarkka tunteminen ja ennustaminen on mahdotonta. Tutkimustieto linnusto- ja eläinvaikutuksista on usein laadittu ulkomailla, erilaisissa olosuhteissa ja tässä hankkeessa suunniteltua pienemmille voimaloille.

Arvioinnin mukaan Pilpankankaan tuulivoimapuistosta aiheutuisi merkittäviä heikennyksiä uhanalaiselle salassa pidettävälle suojeluperustelajille hankevaihtoehdossa VE1 ja VE2, mutta ei vaihtoehdossa VE3. Muiden lajien kohdalla merkittäviä vaikutuksia ei arvioida syntyvän. Eri tuulivoimahankkeiden muodostamat yhteisvaikutukset on arvioitu Kärämäenjärvien Natura-alueen osalta merkittäviksi.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista**Natura-arvioinnin asianmukaisuus**

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppijä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole kaikilta osin asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Pilpankankaan tuulivoimahanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kärämäenjärvien Natura-alue on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon. Arviointiin sisältyviä puutteita on käsitelty yksityiskohtaisemmin seuraavissa osioissa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että linnuston osalta esitettyä vaikutusten arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Vaikutusten arviointimenetelmän tulee vastata luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia sekä Euroopan komission ohjeita.
- Esitettyä arviointia tulee laajentaa ja selkiyttää, mikä voi edellyttää täydentäviä maastaselvityksiä. Arvioinnin johtopäätökset tulee perustella tarkemmin Pilpankankaan hankkeen sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheuttamien vaikutusten osalta, ja arvioinnin tulee olla yksiselitteinen jokaisen suojelunperustelajin osalta.
- Merkittävien heikennysten lieventämiskeinot ja niiden käyttö tulee määritellä sekä hankealueen että sähkönsiirron osalta nykyistä yksityiskohtaisemmin, ja niiden teho tulee perustella nykyistä tarkemmin. Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja sen tehokkuuden seurantaan on sitouduttava asianmukaisin keinoin.
- Lisäksi tulee huomioida salassa pidettävän uhanalaisen lajin osalta esitetyt erilliset huomiot

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti tunnistettu Natura-alueen luontoarvot. Natura-arvioinnissa esitetty hankekuvaus on riittävän kattava ja suunniteltujen rakenteiden sijainnit suhteessa Natura-alueeseen on havainnollisesti esitetty. Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyyppit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo luontotyyppien osalta arvioinnin olevan pääosin asianmukainen. Huomioitava kuitenkin on, että arviointi on tehty perustuen ohjeellisten voimalapaikkoihin, joihin tehdyt muutokset voivat muuttaa tilannetta hankkeen vaikutusten suhteen. Lupa- ja valvontavirasto kiinnittää huomiota etenkin siihen, että

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

arvioinnin mukaan vain yksi hankealueen (VE1) voimaloista sijoittuu valuma-alueelle 54.083, ojitetulle metsäalueelle (kuva 10), Mainitsematta kuitenkin jää, että kyseisen voimalapaikan koillispuolella sijaitseva toinen voimalapaikka sijoittuu varsin lähelle pääojan valuma-alueella. Mikäli kaavoituksessa on tarkoitus osoittaa kyseisille voimalapaikoille laajoja tuulivoimala-alueita, jotka mahdollistavat voimalan sijoittamisen lähemmäksi Natura-alueelle virtaavaa pääojaa, voi tämä aiheuttaa tarpeen täydentää Natura-arviointia pintavesivaikutusten osalta.

Natura-alueen suojelun perusteena olevan linnuston osalta Pilpankankaan hankkeen vaikutuksia on arvioitu edellytysten mukaisesti lajikohtaisesti ja kaksiportaista asteikkoa käyttäen. Vaihtelu lajikohtaisten arviointien laajuudessa ja laadussa on kuitenkin huomattavaa, ja arvioinnin perustelut jäävät monen lajin osalta puutteellisiksi etenkin häiriövaikutuksen osalta. Esimerkiksi teeren kohdalla jää kokonaan epäselväksi, mitkä hankkeen mahdolliset vaikutusmekanismit juuri tämän lajin kohdalla ovat, tai miksi niitä ei arvioida olevan lainkaan. Ja joidenkin lajien (esim. keltävästäräkki ja kivitasku) osalta vaikutusten arvioinnin perustelut käytännössä puuttuvat kokonaan, ja esitetyt johtopäätökset on ainoastaan todettu. Useassa tapauksessa on lisäksi epäselvää, onko arviointi asianmukaisesti suhteutettu Natura-alueen tietolomakkeella esitettyihin parimääriin ja siten sen suotuisan suojelun tasoon, vaiko esimerkiksi lajin yleiseen suojelutasoon koko maassa.

Sääksen osalta puutteena on, ettei arvioinnissa oteta riittävällä tavalla kantaa siihen, kuinka hankkeen aiheuttama häiriö vaikuttaa lajin mahdollisuuteen käyttää Natura-alueella tai sen ympäristössä pesimäympäristönään nyt ja tulevaisuudessa. Tämä on olennaista, sillä sääksi on merkitty Natura-alueen tietolomakkeella nimenomaan pesivänä/lisääntyvänä lajina. Arviointia ei näin ollen voida pitää sääksen osalta riittävänä, jotta merkittävät heikentävät vaikutukset voitaisiin poissulkea.

Arviointia varten ei ole toteutettu varsinaisia linnustoselvityksiä Natura-alueella, eikä muidenkaan tahojen toimesta mahdollisesti tehtyihin maastoselvityksiin ole arvioinnissa viitattu. Näin ollen arviointi pohjautuu asiantuntija-arvioon ja siten arvioijien tekemiin subjektiivisiin oletuksiin eri lajien yksilöiden esiintymisestä ja liikkumisesta Natura-alueella ja sen ympäristössä eritoten suhteessa hankealueeseen. Tämä aiheuttaa arviointiin epävarmuutta etenkin laajalla alueella liikkuvien petolintujen osalta.

Myös häiriövaikutuksen ulottuvuuden arviointiin sisältyy usean lajin kohdalla vahvoja oletuksia, kun merkittävän häiriövaikutuksen poissulkemiseksi ei ole esittänyt kunnollisia perusteita; paikoin häiriövaikutuksen käsittely jää pelkäksi yleiseksi toteamukseksi vaikutusten mahdollisuudesta. Lisäksi hankkeen aiheuttaman mahdollisen lisäkuolleisuuden kompensoitumisen osalta tehdään esimerkiksi lapinpöllön tapauksessa varsin optimistisia johtopäätöksiä.

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto katsoo edellä käsiteltyjen tekijöiden yhteisseurauksena, ettei arvioinnissa ole kaikkien suojeluperustelajien osalta esittää täysin asianmukaista vaikutusten arviointia, jonka perusteella Pilpankankaan hankkeesta yksin aiheutuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voitaisiin riittävällä luotettavuudella poissulkea.

Yhteisvaikutusten osalta arvioinnin menetelmäkuvauksissa on esitetty, että arvioinnissa huomioidaan ainoastaan jo kaavoitettu Hautakankaan tuulivoimahanke. Muut saman Natura-alueen ympäristöön suunnitellut hankkeet (esim. Halmemäki, Lapinsalo, Konnunsuo, Hautakangas-Pyhäjärvi) jätettäisiin siten kokonaan arvioinnin ulkopuolella sillä perusteella, että ne ovat suunnittelussa vasta YVA-menettelyvaiheessa ja kaavoitus on kesken. Lupa- ja valvontavirasto katsoo tämän tulkinnan olevan virheellinen, kun huomioidaan Euroopan komission antama tiedonanto koskien luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä (Komission tiedoksianto C(2018) 7621 Final). Näin ollen hankkeen, joista on hyväksytty kaava-aloite ja/tai niistä on esitetty YVA-arviointiohjelma, tulee huomioida asianmukaisessa Natura-arvioinnissa. Siksi myös edellä mainitut hankkeet yhdessä muiden Natura-alueen ympäristöön sijoittuvien, vastaavassa vaiheessa olevien hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tulee ottaa huomioon yhteisvaikutusten arvioinnissa. Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia tulee tarkastella siinä laajuudessa kuin se muiden hankkeiden suunnitteluvaihe huomioon ottaen on mahdollista.

Arvioinnissa esitettyyn toteamukseen nähden on ristiriitaista, että esimerkiksi uhanalaisen suojeluserustelajin osalta yhteisvaikutusten arvioinnissa on kuitenkin otettu huomioon myös muut vireillä olevat ja arvioinnin kannalta merkitykselliset hankkeet. Sen sijaan muiden lajien osalta jää osin epäselväksi, mitkä kaikki hankkeet loppujen lopuksi on huomioitu arvioinnissa.

Muutoinkin yhteisvaikutusten arviointiin sisältyy epävarmuuksia ja jopa huomattavia puutteita. Yhteisvaikutusten arvioinnissa käytetyt luokittelut (esim. ”vähäiset vaikutukset” tai ”erittäin suuret yhteisvaikutukset”) eivät vastaa luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai Euroopan komission ohjeita. Hankkeen vaikutuksia ei myöskään ole arvioitu lajeittain, vaan epämääräisiksi jääviin lajiryhmiin perustuen, minkä seurauksena jää epäselväksi, onko kaikki lajit huomioitu arvioinnissa. Lisäksi arvioituja vaikutuksia ja etenkin niistä aiheutuvaa lisäkuolleisuutta tai pysyvää karkotusvaikutusta ole suhteutettu tietolomakkeella esitettyihin eri lajien parimääriin ja siten niiden suotuisan suojelun tasoon.

Selkeän poikkeuksen muodostaa uhanalainen, salassa pidettävä suojelunperustelaji, jonka osalta esitetty arviointi on pääosiltaan laadukkaasti toteutettu, ja yhteisvaikutukset on arvioitu merkittäviksi. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, ettei esitettyä yhteisvaikutusten arviointia voida pitää täysin asianmukaisena yhdenkään Natura-alueen suojelun perusteena olevan lintulajin kohdalla.

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

Arvio vaikutuksista Kärsämäenjärvien Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella ei etäisyysyistä ole todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden ja epävarmuuksien vuoksi on haastavaa muodostaa luotettavaa käsitystä Pilpankankaan hankkeesta aiheutuvan heikennyksen merkittävyydestä useiden Natura-alueen suojelunperusteena olevien lintulajien tapauksessa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tämän vuoksi merkittäviä vaikutuksia ei pystytä poissulkemaan seuraavien lajien kohdalla: hiirihaukka, hiiripöllö, lapinpöllö, luhtahuitti, metso, sinisuohaukka, suopöllö, sääksi, teeri, uivelo, varpuspöllö sekä salassa pidettävä laji. Muiden lajien kohdalla sen sijaan voidaan puutteistakin huolimatta muodostaa riittävän kuva hankkeen vaikutuksista, ja merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä luotettavuudella poissulkea.

Eri tuulivoimahankkeiden muodostamat yhteisvaikutukset on arvioitu Kärsämäenjärvien Natura-alueen osalta merkittäviksi. Toteamus on kuitenkin esitetty hyvin yleisellä tasolla eri lajeja erottelematta. Arvioinnin toteutustapaan liittyvien huomattavien puutteiden vuoksi on mahdoton muodostaa riittävää käsitystä eri hankkeiden aiheuttamista kokonaisvaikutuksista ja niiden merkityksestä erikseen jokaisen suojeluperustelajien kohdalla. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei anna edellytyksiä merkittävien heikentävien yhteisvaikutustenvaikutusten poissulkemiseen yhdenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin kohdalla.

Lupa- ja valvontavirasto lisäksi toteaa, että koska Pilpankankaan tuulivoimapuistosta sekä yksin yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteille ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi.

Lieventävät toimenpiteet

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että voimaloiden poisto ja/tai siirtäminen on ensisijainen ja merkittävin toimenpide linnustoon kohdistuvien vaikutusten lieventämisessä. Arvioinnissa on tarkasteltu lieventämistoimenpiteitä lajikohtaisesti ainoastaan salassa pidettävän suojeluperustelajin osalta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arviointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi esitettyjen lieventävien toimenpiteiden riittävyyttä ei kuitenkaan voida tämän lajin kohdalla taata. Sama pätee myös muihin suojeluperustelajeihin, joiden osalta esitettyjen lievennystoimien riittävyyttä ei ole arvioitu lainkaan, vaikka näihinkin lajeihin on arvioitu kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei lieventämistoimenpiteiden osalta esitettyä arviota/suunnitelmaa voida pitää riittävänä ja asianmukaisena. Natura-

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

arvioinnissa on arvioitava kuhunkin suojeluperusteeseen kohdistuvat vaikutukset ensin ilman lieventämistä ja sitten sen kanssa.

Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisesti lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan "lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi."

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei edellä mainitussa ohjeessa esitetyt tietovaatimukset tule lieventämistoimenpiteiden osalta tässä arvioinnissa täytetyiksi, eikä lieventämistoimien osalta esitettyä arviointia voida pitää riittävänä, jotta Kärämäenjärvien linnustoon Pilpankankaan hankkeesta yksin ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat merkittävät heikennykset voitaisiin poissulkea.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntönnäpönnön onnistuminen (Komission tiedoksi C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että koska Pilpankankaan hankkeesta sekä yksin että yhdessä aiheutuvat merkittävät heikennykset Kärämäenjärvien Natura-alueen suojeluperusteille edellyttävät lievennystoimia, tulee näiden toimien toimivuuden osalta tehdä myös seuranta. Arvioinnissa on kyllä esitetty uhanalaista salassa pidettävää suojeluperustelajia varten ehdotus seurantaohjelmaksi, mutta joka on kuitenkin hyvin yleispiirteinen ja suppea, eivätkä esimerkiksi sellaiset olennaiset seikat kuin seurannan laajuus ja kesto käy kunnolla ilmi. Koska tämän lisäksi lieventämistoimenpiteiden ja sitä myöten myös seurannan tarvetta ei voida poissulkea muidenkaan suojeluperustelajien

osalta, ei tätä pelkästään yhden lajin osalta esitettyä seurantaohjelmaa voida pitää riittävänä ja asianmukaisena.

1.3. Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen siitä, ettei hankkeesta etäisyyden takia aiheudu heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin muistuttaa, että Natura-arvioinnissa käytettävien hankesuunnittelutietojen tulee olla ajantasaisia. Tämä on huomioitava myös kaavoituksessa, mikäli Natura-alueen ja siihen virtaavan pääojan läheisyyteen suunnitelluille voimalapaikoille on tarkoitus osoittaa laajempia tuulivoimala-alueita.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei linnuston osalta esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna, eikä se siksi anna edellytyksiä Pilpankankaan tuulivoimapuistosta aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen seuraavien lajien kohdalla: hiirihaukka, hiiripöllö, lapinpöllö, luhtahuitti, metso, sinisuohaukka, suopöllö, sääksi, teeri, uivelo, varpuspöllö ja salassa pidettävä suojeluperustelaji.

Lisäksi arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei anna edellytyksiä Pilpankankaan tuulivoimapuistosta yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen yhdenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin kohdalla.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Lausunto

3.3.2026

LVV-U/22009/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22009/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22009/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Juutinen Riikka 03.03.2026 15:20

Esittelijä Kangas Veli-Matti 03.03.2026 15:13